

OBSAH

ÚVOD	2
1 KOMUNITNÝ PLÁN MESTA NEMŠOVÁ	3
2 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021 - 2030.....	5
2.1 PREDPOKLADY PRE ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021-2030.....	5
2.2 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021-2030....	5
2.3 MIMORIADNA SITUÁCIA VYVOLANÁ OCHORENÍM COVID-19.....	5
3 SOCIÁLNE SLUŽBY V MESTE NEMŠOVÁ.....	6
3.1 ZARIADENIE OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY.....	6
3.2 OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA – TERÉNNÁ.....	7
4 PRINCÍPY PRI KONCIPOVANÍ DODATKOVEJ ČASTI.....	8
POUŽITÉ ZDROJE.....	9

ÚVOD

Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb mesta Nemšová je vypracovaný na obdobie rokov 2018 – 2022.

Predstavuje strategický dokument, ktorý je schvaľovaný mestským zastupiteľstvom. Nadväzuje alebo sa opiera o celý rad iných dokumentov a niektoré zákony, ktoré sú uvedené v použitých zdrojoch Komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb mesta Nemšová (ďalej len Komunitný plán). Je spracovaný v súlade s požiadavkami zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Napriek tomu, že je determinovaný celým radom iných dokumentov, legislatívou a schvaľovaním na úrovni miestnej samosprávy, nie je uzavretým dokumentom. Medzi jeho základnú charakteristiku patrí otvorenosť, ktorá znamená, že každý rok je možné ho prehodnocovať a aktualizovať. Na tomto sa podieľajú nielen poslanci komisie ako poradné orgány mestského zastupiteľstva a oddelenia mestského úradu, ale aj obyvatelia mesta, a to podľa zvolených pravidiel.

Spracovaním Komunitného plánu samospráva nielen naplňa požiadavky legislatívneho rámca SR, ale zároveň deklaruje záujem o rozvoj sociálnych služieb na území mesta Nemšová ako nevyhnutného predpokladu pre ďalší nárast kvality života obyvateľov mesta, a to najmä špecifických skupín, ktoré predstavujú najzraniteľnejších členov spoločenstva v meste Nemšová.

1 KOMUNITNÝ PLÁN MESTA NEMŠOVÁ

Komunitný plán má päť častí. V prvej časti je uvedená východisková situácia poskytovania sociálnych služieb, aby si mohol každý čitateľ vytvoriť základný rámec vedomostí o tom, aký dokument drží v ruke, čo ovplyvňovalo jeho tvorbu a na základe čoho ho môže v budúcnosti posudzovať a dávať ďalšie podnety. V druhej časti sa zameriava na sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách, ich druhy a formy. Tretia časť je analytická, posúdenie stavu, na ktorý by mal reagovať. Týka sa demografických údajov, požiadaviek cieľových skupín, stavu existujúcich sociálnych služieb a ďalších okolností, ktoré sú pre rozvoj sociálnych služieb dôležité. V štvrtej strategickej časti Komunitný plán obsahuje návrh na riešenie existujúcej alebo v blízkej budúcnosti očakávanej situácie. Táto časť postupne prechádza do konkrétnych cieľov, priorít a opatrení a ich realizácie. Posledná, piata časť je časový plán realizácie Komunitného plánu.

Mesto Nemšová vypracovalo a schválilo svoj Komunitný plán na základe NPRSS (§ 83 ods. 3 zákona o sociálnych službách). Keďže ostatné NPRSS boli vypracované na roky 2015-2020, a teda ich účinnosť v roku 2020 skončilo, MPSVR SR pristúpilo od začiatku roka 2020 k príprave nového programového dokumentu pre ďalšie obdobie. Pre účely spracovania dokumentu bola v prvom polroku 2020 zverejnená východisková analytická správa „Plnenie národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020. Správa sa v druhom polroku stala základom pre činnosť expertnej pracovnej skupiny, ktorá bola zriadená za účelom odborných konzultácií so širokým okruhom odborníkov a odborníčok k formulovaniu prioritného smerovania rozvoja sociálnych služieb na Slovensku na obdobie rokov 2021-2030. Dokument bol spracovaný Inštitútom pre výskum práce a rodiny MPSVR SR a Odborom sociálnych služieb MPSVR SR.

Aj pre ďalšie obdobie programovania NPRSS bude predstavovať základný pilier uplatňovania ich ľudsko-právnej dimenzie najmä samotná legislatíva sociálnych služieb či plánovaná legislatíva pre oblasť dlhodobej starostlivosti. Relevantná legislatíva bude stavať nielen na záväzkoch vyplývajúcich z ratifikovaných OSN dohovorov či európskych dokumentov. NPRSS budú hodnotovo a obsahovo koordinované aj s návrhom Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030, ktorým sa budú naplňať národné záväzky vyplývajúce z OSN Agendy 2030. Hodnotová a obsahová prepojenosť bude zabezpečená aj voči ďalším programovým dokumentom, ktoré sa pre ďalšie obdobie pripravujú súbežne s prácami na NPRSS (napr. programovanie v oblasti podpory životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, v oblasti aktívneho starnutia, prevencie a ukončovania bezdomovectva či deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb). Hlavnou demografickou výzvou súčasného, no najmä budúceho rozvoja sociálnych služieb na Slovensku sa stáva populačné starnutie zasahujúce všetky vekové vrstvy obyvateľstva.

Populačné starnutie je spojené s dramatickým znižovaním počtu narodených detí a so stabilizáciou plodnosti na veľmi nízkej úrovni (pod hranicou 1,5 dieťaťa na ženu). Dlhodobé pretrvávanie tohto stavu prispieva k výraznému zužovaniu spodnej časti vekovej pyramídy, k tzv. populačnému starnutiu zdola. Druhým faktorom populačného starnutia je od začiatku 90. rokov minulého storočia nástup viac-menej kontinuálne prebiehajúceho medziročného predlžovania

života, ktoré sa týka nielen hodnôt strednej dĺžky života pri narodení, ale aj procesu predlžovania života osôb v seniorskom veku spojeného so zlepšovaním ich zdravotného stavu. Ide o tzv. populačné starnutie zhora. Dôležitým determinantom budúceho vývoja na Slovensku je aj populačné starnutie zo stredu spôsobené vekovou štruktúrou obyvateľstva. Celkovú početnosť seniorskej zložky určujú v posledných dvoch desaťročiach predovšetkým populačné ročníky z druhej polovice 40. a začiatku 50. rokov minulého storočia, pričom ide o kontingent osôb, ktoré budú početnosť seniorskej zložky ovplyvňovať celú ďalšiu dekádu.

Dynamizáciu procesu starnutia možno na Slovensku usudzovať nielen z podielu starších ľudí na celkovej populácii, ale aj z indexu starnutia populácie či z indexu zaťaženia produktívnej zložky populácie.

Z hľadiska verejných politík zameraných na podporu rozvoja sociálnych služieb nie sú rozhodujúce len samotné ukazovatele nárastu počtu starších osôb v celkovej populácii, ale aj ich zdravotné ukazovatele podmieňujúce sebestačnosť a nezávislosť, resp. odkázanosť na pomoc inej fyzickej osoby v bežnom živote. Podľa aktuálnych úmrtnostných tabuliek sa na Slovensku muži vo veku 65+ môžu dožiť ešte ďalších 15,3 rokov a ženy 19,2 rokov, avšak z tohto obdobia prežijú muži v zdraví len 3,8 roka a ženy len 4,1 roku. Navyše, výsledky komparatívneho európskeho zisťovania EU-SILC, resp. EHIS k subjektívnemu hodnoteniu vlastného zdravotného stavu, prítomnosti chronických ochorení a obmedzení bežných denných aktivít dlhodobo poukazujú na to, že Slovensko sa radí nielen medzi krajiny s populáciou starších osôb s najnižším počtom rokov prežitých v dobrom zdraví a bez chronických ochorení. Patrí zároveň medzi krajiny s najvyšším podielom subjektívne uvádzaných obmedzení bežných denných aktivít zo zdravotných dôvodov, najmä v skupine starších a najstarších osôb.

Z hľadiska demografických súvislostí možno sumárne uviesť, že populačné starnutie obyvateľstva predstavuje a bude na Slovensku predstavovať hlavnú výzvu pre stanovovanie priorít ďalšieho rozvoja sociálnych služieb. Tieto sa budú poskytovať v kontexte veľmi nízkej plodnosti, zvyšovania ekonomického zaťaženia produktívnej populácie a dramatického nárastu počtu 65-ročných a starších osôb. Predpokladá sa pritom, že väčšina rokov ich dožitia bude sprevádzaná obmedzeniami pri vykonávaní bežných denných činností a odkázanosťou na pomoc iných ľudí – blízkych alebo formálnych opatrovateľských služieb. Tieto by mali byť organizované a poskytované tak, aby sa starším osobám umožnilo čo najdlhšie zotrvať v ich prirodzenom (osobitne domácom) prostredí.

2 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021-2030

Účelom dokumentu je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. V súlade s tým sú najskôr definované predpoklady pre rozvoj a následne samotné národné priority, vďaka ktorým by sa mal rozvoj reálne dosiahnuť. Národné priority sú vymedzené tak, aby boli harmonizovateľné so súvisiacimi legislatívnymi zámermi a iniciatívami vlády SR v referenčnom období.

2.1 PREDPOKLADY PRE ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021-2030

Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021-2030 bude nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike
- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit

2.2 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021-2030

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

2.3 MIMORIADNA SITUÁCIA VYVOLANÁ OCHORENÍM COVID-19

V súvislosti s mimoriadnou situáciou vyvolanou šíriacim sa ochorením COVID-19 sa od apríla 2020 až do obdobia schválenia tohto dokumentu prijímali a vykonávali čiastkové legislatívne zmeny vybraných postupov a podmienok pri poskytovaní sociálnych služieb; cieľom zmien bolo zabezpečiť kontinuitu ich poskytovania aj v čase obmedzených možností plnenia povinností zo strany poskytovateľov sociálnych služieb, ale aj orgánov samosprávy so zameraním

na ochranu života a zdravia aktérov sociálnych služieb (najmä prijímateľov a zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb) s účinnosťou limitovanou na obdobie trvania mimoriadnej situácie alebo po dobu bezprostredne po nej nasledujúcu.

3 SOCIÁLNE SLUŽBY V MESTE NEMŠOVÁ

3.1 ZARIADENIE OPATROVATELSKEJ SLUŽBY

Dodatková časť Komunitného plánu mesta Nemšová na roky 2018-2022 je skoncipovaná v súlade s NPRSS na roky 2021-2030. Zameriava sa na naplnenie dlhodobej vízie rozvoja sociálnych služieb mesta Nemšová, ktoré má ako jeden z hlavných cieľov do konca roka 2022 rozšírenie sociálnych služieb v meste. Konkrétne je to zvýšenie kapacity zariadenia opatrovateľskej služby v Centre sociálnych služieb Nemšová. V posledných rokoch je veľký záujem o umiestnenie v zariadení opatrovateľskej služby. Dopyt po sociálnych službách, na základe žiadostí evidovaných žiadateľov o miesto je stále neuspokojený. Je predpoklad, že počet žiadostí bude aj v budúcich rokoch naďalej stúpať. Dlhodobo sme vnímali veľkú potrebu budovania nových miest v zariadení opatrovateľskej služby, a rozšírenie zariadenia už bolo nevyhnutnosťou. Na výhľadové obdobie do roku 2022 sa napĺňa jeden z cieľov Komunitného plánu a to je:

- výstavba výtahu pre prepravu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie v Centre sociálnych služieb Nemšová,
 - rozširovanie kapacít o 20 miest v zariadení opatrovateľskej služby,
 - nábor na nových zamestnancov (1 zdravotná sestra, 5 opatrovateľiek, 1 upratovačka, 1 údržbár, 1 rehabilitačný pracovník, 2 ergoterapeuti).
- Prínos – ponuka pracovných príležitostí.
 - Materiálno – finančné zabezpečenie:
 - vlastné zdroje z rozpočtu mesta
 - spracovanie žiadostí na dotácie z VÚC Trenčín, z MPSVaR SR...

3.2 OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA - TERÉNNÁ

V súlade s NPRSS prebiehal v meste Nemšová „projekt na podporu opatrovateľskej služby“.

Tento projekt sa realizoval vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Realizácia projektu prebiehala v časovom období: 04.2019 – 05.2021.

Cieľom projektu bolo zabezpečiť rozvoj životnej úrovne cieľových skupín a zlepšiť prístup ku kvalitným a cenovo prístupným sociálnym službám prostredníctvom poskytovania opatrovateľskej služby v meste Nemšová. Uvedený cieľ mal prispieť k predchádzaniu umiestňovania klientov do zariadení sociálnych služieb, kedy často práve zmena domáceho prostredia nepriaznivo vplýva na ich celkový psychický a zdravotný stav. Prostredníctvom odborne poskytovanej opatrovateľskej služby sa zlepšila kvalita života seniorov a zdravotne postihnutých občanov, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu.

Hlavnou aktivitou projektu bolo „Poskytovanie opatrovateľskej služby“. Hlavná aktivita sa vykonávala počas 26 mesiacov realizácie projektu. Opatrovateľskú službu poskytovali 4 opatrovateľky na celý úväzok v pracovnoprávnom vzťahu žiadateľa. Cieľovou skupinou projektu boli seniori, resp. obyvatelia našej obce so zdravotným znevýhodnením, ktorým bolo na základe rozhodnutia pridelená opatrovateľská pomoc zo strany obce.

Projektu sa zúčastnili zamestnanci vykonávajúci opatrenia v oblasti sociálneho začlenenia vo verejnom sektore – zamestnanci pre výkon opatrovania.

Postupné rozširovanie kapacít poskytovateľov sociálnych služieb orientovaných na posilnenie terénnej služby umožňuje zachovanie rodinných väzieb osôb vyžadujúcich sociálnu službu s priamym dopadom na zvýšenie kvality ich života.

Terénnu opatrovateľskú službu v našom meste vykonávajú 4 opatrovateľky, ktoré sa zúčastnili Národného projektu na podporu opatrovateľskej služby.

Tento projekt pomohol zvrátiť nepriaznivý vývoj navýšením počtosti klientely.

Vzhľadom na veľkú úspešnosť projektu sa mesto Nemšová zapojilo do ďalšej výzvy na „Podporu opatrovateľskej služby II“. Názov projektu je „Zlepšenie dostupnosti opatrovateľských služieb v meste Nemšová“.

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako riadiaci orgán pre operačný program Ľudské zdroje na základe výsledkov konania o žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku rozhodol tak, že v súlade s § 57 v spojení s § 19 ods. 10 až 12 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov žiadosť schvaľuje s výškou nenávratného finančného príspevku maximálne 65 280,00 eur, pričom celkové oprávnené výdavky projektu boli schválené vo výške 65 280,00 eur.

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako riadiaci orgán pre operačný program Ľudské zdroje v rámci konania o žiadosti overil splnenie podmienok

poskytnutia príspevku a dospel k záveru, že žiadosť podľa jej obsahu (vrátane príloh) splnila všetky podmienky poskytnutia príspevku tak, ako boli stanovené vo výzve, na základe čoho žiadosť schválil.

Realizácia projektu sa uskutoční v časovom období: 01.12.2021 – 30.11.2023.

4. PRINCÍPY PRI KONCIPOVANÍ DODATKOVEJ ČASTI

Pri koncipovaní dodatkovvej časti Komunitného plánu mesta Nemšová boli rešpektované a sledované nasledujúce princípy:

- preferencia a podpora terénnej formy sociálnych služieb pred pobytoвыми;
- preferencia zachovania prirodzeného prostredia, resp. blízkych sociálnych väzieb pre príjemcu sociálnej služby a podpora ich nezávislosti a samostatnosti;
- udržateľnosť a zameranie na kvalitu pri poskytovaní sociálnych služieb;
- nadväznosť priorít a opatrení definovaných v Komunitnom pláne na definované priority ukotvené v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030;
- koordinácia rozvoja sociálnych služieb s ďalšími oblasťami pre zabezpečenie harmonizácie a súladu medzi jednotlivými sektormi rozvoja v meste.

POUŽITÉ ZDROJE

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Rozhodnutie o schválení nenávratného finančného príspevku: „Zlepšenie dostupnosti opatrovateľských služieb v meste Nemšová“ (terénna opatrovateľská služba II)